

Nemzeti Társalkodó

KOLOZSVÁRT

44-ik szám.

PÉNTEKEN,

Nov. 1én

Tartalom A' Bájital: francia beszély (folyt. és véget.) A' pártok Angliában.

A' Bájital.

Francia beszély.

(Folytatás és vége.)

Az álarcz felőli gondolat igen tetszett az ifju spanyol nőnek — 's ez fájdalmát valamennyire szünteté. „Ön olly nemes lelkű“ viszonzá a' nő, az ajtót ki nem nyitva, „hogy bátor vagyok még arra kért, tenné le a' magával hozott dolgokat csak kívülről. Ha meghallom, hogy már lement, befogom venni.“ E' szavakat a' bészárt ajtónál mondá.

„Addig is boldogul, asszonyom,“ végzé beszédét Lieven — 's távozott. Leonora, Lieven hirteleni engedelmissége által annyira kellemesen lepetett meg, hogy a' leggyöngédebb barátság hangján kiáltá utána: „ha önnek, uram, lehet, térjen vissza fél óra múlva.“

Lieven mikor visszatért, a' nő arcát előfödve találta; de megpillantotta a' legszebb kart, csodateljes nyakot, a' liljomkezeket, 's ő egészen elbűvölteték.

Ő még azon korban állott, mellyben egy ifju jól mivelt férfinak egész bátorságát össze kell szedni, ha azon hölgy előtt, kit szeret, föllép. Hangja tiszteletteljes vala; igyeke-

zett lakát rendbe szedni és kibutorozni, 's egészen elbámulva rezzent vissza, miután az olasz falakat megigazitotta, meglátván a' legszebb nőt, kivel valaha találkozott. Az idegen levette álarczát 's most Lieven láthatta a' fekete beszélő szemeket, mellyek rendes állapotban is kiállhatlan tüzzel birtanak. A' kétségbeesés gyengítette ugyan nagy fényét valamennyire, 's ebből lehetett látni, hogy Leonora szépsége nem mesterséges. Korára Lieven előtt 18—20 évesnek tetszett. — Rövid csend következék. Leonora mély fájdalma mellett sem tartóztathatá meg titkos gyönyörűségét az ifju harczos édes bámulta miatt. A' hadnagyot a' legjobb társaságokban forogni gondolta 's vette észre az ismeretlen nő.

„Ön szabadítóm, ön jóltévőm,“ kezdé végre, „és egy korunkat tekintve remélem, hogy továbbra is hasonlólag nemesen fogja magát viselni.“

Lieven úgy felelt mint legszerelmesebb ifju; de mégis annyira uralkodott magán, hogy szerelmét meg nem vallá. Leonora szeméi egyébaránt valami olly fön ségest mutatnak, mit leírni nem lehet, 's maga-tartása csekély öltönyében is annyira kitűnő volt, hogy Lievennek könnyen vissza lehetett magát tartóztatni. „Örömet jelenek meg előtte mint egy félénk legényke“ gondolá, 's magát egészen bátortalanságára hagyva, Leonora égi bá-

jaít csöndesen szemlélgette. Okosabban nem is tehetett volna: mert ezen magaviselet a' szép spanyol nőt inkább-inkább bizalmassá tette, 's egy darab ideig csak hallgatva, nézték egymást. „Még egy kalapot szeretnék, milylyent a' pórnök viselnek, arczom elfedésére“ kezdé Leonora; mert szerencsétlenségre“ tette utána mosolyogva, „ön álarczának az utcán semmi hasznát nem vehetem.“ A' kívánt kalapot is megszerezvén Lieven a' nő számára, bérlett házba vitte, hol fölindulása, de egyszersmind boldogsága kétszeres lett, midőn a' nő hozzá így szólott: „az egész dolog reám nézve vesztőpaddal végződhetik.“

„Önre nézve,“ viszonzá Lieven egész tüsszel, „önért lángok közé is beugranám. Ezt a' házat Lieven neje számára bérlettem, az én nőm számára.

„Neje számára?“ tette utána Leonora szinte kitörve.

„Az csak e' név alatt eshetik meg, vagy útlevelet kell előmutatni, pedig az nekünk nincs hirtokunkban. Ezt elmondhatni „nekünk“ őt felette boldogítja. A' gyűrűt eladta, vagy legalább az idegennek száz frankot adott érte. Reggelit hoztak; az ismeretlen kérte Lievent, hogy ülne melléje. Őn úgy viselte magát mint legnemesebb ember, mondá a' nő a' reggelit elfogyasztva. Ha akarja — hagyjon el. Szívem önhöz örökre hálás marad.“

„Engedelmeskedem“ viszonzá Lieven, és felkölt lelkében a' halállal küzdve. Az ismeretlen mély gondolatokba látszott merülni, azután így szólott: „Bár ön igen ifju, de nekem oltalomra van szükségem, 's hol találhatok én oly nemesen gondolkodó férfit? Ha rokonszenyvel viseltetik irántam, mire különben többé semmi igényem nem lehet, tévelygéseim elbeszélése nemcsak irántami részvétet, hanem tiszteletét is semmivé teendi. Mert, seonor, engem terhes bűn nyom! Nekem senkire sem kell panaszkodnom, és éppen olly kevésbé férjem Don Fernandez Gutierre, ő is egy azon szerencsétlen spanyolok közül, kik két évvel ezelőtt Franciaországban kerestek menhelyet. Mindketten Carthagenában születünk, azon különbséggel, hogy ő gazdag, én pedig igen szegény voltam. „Harmincz évvel vagyok idősb drága Leonorám“ szolt ő, engem félre hiva naszunk előtti estve, „hanem több millióim vannak, és önt úgy szeretem, mint soha nem szerettem. Válasszon; ha ko-

rom a' házasságban botrány, hozzám tartozói minden büntetés-terhét magamra veszem.“ Ez, Sennor, ezelőtt négy évvel történt; akkor 15 éves voltam; és mi ekkor szivemen feküdt, azon nyomor vala, mellybe a' Cortez forrongása miatt családunk döntetett. Én őt nem szerettem; mégis „igen“ szavam adtam. De most Sennor ön tanácsára szükségem van, mert mint hallhatja, ezen tartománynak sem szokását sem nyelvét nem ismerem. Ha a' legnagyobb nyomor nem kinzana, mi által önhöz lánczolatom, nem volnék képes a' szégyent kiállani.... Midőn ön látott a' mult éjen azon rosz házból kivettetni, hiszem gondolta, hogy egy igen hitvány, közönséges asszonynak nyujt segélyt. De fájdalom, Sennor, én még egy olyan nőnél is aljasabb vagyok. Ön előtt most a' leggyalázatosabb és egyszersmind a' legszerencsétlenebb nő áll — folytatá Leonora — 's köny hullott halvány arczán sötét szeméből. „Bár a' legközelebbi napon látná miképen szabja rám az ítélőszék a' leggyalázatosabb büntetést. — Alig vett el Don Gutier, dühös féltékenységet mutatott, és még ekkor minden ok nélkül; hihetőleg sejté előre rosz jellememet. Én esztelenül férjem gyanuskodásán kitörtem. Hiuságom megsértve érte magát. Oh én szerencsétlen!“

„Bár ön a' legnagyobb bűnös volna“ vága közbe Lieven, mégis önért életre és halálra elszántam magamat. Ha pedig fél a' rendőröktől, úgy mondja meg hamar, hogy idősvesztegetés nélkül munkáljak szökésén.“

„Szökés?“ felele Leonora. Hogy menekülhetném én Franciaországba? spanyol hangejtésem, ifjuságom, szorongásom az első utánam nyomozó rendőr-csapatnak elárulnának. Bizonyára e' pillanatban is keres a' rendőrség; férjem marék-aranyat ígért nekik ha megfognak találni. Uram! hagyjon el engem, hagyjon el!... Önnek még többet mondok. Egy férfit imádok, ki nem férjem, és ki milly ember! — ő egy szörny, meg kellene önnek őt vetni, — de én egy bánatteljes szavára hozzá futok, nem karjaiba, de lábai elébe. Nézen ön egy szerencsétlent maga előtt, uram, ki önt bámulja, ki megatva van a' hálától, de mégis önt nem szeretheti soha.

Lieven igen elszomorodott.

„Ne tartsa ön a' szivemet hirtelen meglepő szomorúságomat ürügyül, mintha elakarnám hagyni“ felelt végre töredező hanggal;

én csak arról gondokodom, hogy miként kerülhetné ki a' rendőrök nyomozásait; kinézésem, hogy itt Bordeauxban valami titkos menhely semmi vést nem hozandana. Későbbre pedig azt tanácslanám, hogy egy más éppen olly ifju és szép nő helyett, kinek számára majd helyet rendelék, evezzen el. Lieven szemei szinte kialudtak, midőn e' szavakat nem minden erőltetés nélkül mondta elő.

„Don Fernandez Gutier,“ folytatá tovább Leonora, „azon párt előtt, melly most Spanyolhonban zsarnokoskodik, gyanussá lön. Mi gyakran evezünk ki a' sik tengerre; egyszer valami francia naszádot találánk a' tengeren. Ezen hajózzunk el, gondolá férjem, és hogy minden vagyónukat hagyjuk Carthagenában. Eleveztünk. Férjem igen gazdag vala; Bordeauxban pompás házat vásárolt és foglalkozásait újra kezdve, mi magánosan éltünk. Férjem nem akarta, hogy a' francia társaságokat járjam. Egész éven keresztül azon szin alatt, mivel a' politicalai viszonyok nem engedik a' szabadelműekkel társalkodni, nem mentem ki kétszer szobámból... szinte meghaltam az unalom miatt. Férjem méltóságos, valódi nemes ember volt, 's csak éppen a' vala hibája, hogy nem bízott az egész világba, 's minden csak feketének nézett.

Huzomos kérelmeimnek végre, saját szerencsétlenségemre, engedett 's egy páholyt vett a' színházban, de egy igen rossz t. i. a' szinpadhoz közeli helyet, hogy a' városi ifju emberek látásának annál kevésbé volnék kitéve. Éppen egy nápolyi mesterséges lovas-társaság jött Bordeauxba.... Oh Sennor, mi mély tisztelettel borulok el ön előtt!“

„Figyelemteljesen hallgatok önre, asszonyom“, vizonzá Lieven, „még is csak szerencsétlenségemre kell gondolnom; — mert ön szívét, örökre egy szerencsés embernek ajánlédokozta!“

„Hihetőleg hallott ön valamit a' hires Mayraltól,“ folytatá tovább Leonora szeméit le-sütve.

A' spanyol lovasról? bizonyára igen!“ válaszoló Lieven hámulva; „egész Bordeaux szerelmes belé; ő igen ügyes és szép külsejű férfi.“

„Ah! drága uram, őt nem tartottam valami csekély eredetű embernek. Szüntelen réám nézett míg játszott; és egyszer, midőn férjem kissé elhagyott, lovaglása közben catalo-

njai hangejtéssel sugá nekem: kapitány vagyok Marquesito sergében és imádom őnt.“

Micsoda izlés egy lovastól szeretettni! Még gyalázatosabb pedig, hogy irtózás nélkül gondolhatok reá! A' közelebbi napon elég erős valék legyőzni magam a' színházba meneteltől. De miért tagadjam? igen szerencsétlennek érzém magamat. Ekkor szobaleányom így szólott hozzám: „Don Fernandez elment, kérem őnt, asszonyom olvassa hamar ezen papirt,“ ezzel kiszökött 's az ajtót bezárta. Egy igen kedves levél volt Mayraltól; benne élete történetét számlálta elő. Azt erősíté, hogy egy szegény katonatiszt volna, ki csak legnagyobb szükség által kényszerítették ezen most tőle üzött mesterséghez folyamodni; szerelmemért azt örömet elhagyná. Igazi neve Don Rodrigo Pimentel. — Ettől fogva ismét a' színházat kerestem; szüntelen Mayral szerencsétlen sorsára gondolék; örömmel fogadtam levelét. Végére válaszoltam. Szeretém szenvedélylyel, „tevé hozzá Donna Leonora könnyüzve,“ szenvedélylyel, mit semmi, a' legszomorítóbb fölfedezés által sem lehetett volna elnyomni. Engedtem esedezésének, és éppen olly hön kívántam a' találkozhatást, mint ő. Még ekkor kételyek léptek föl előttem, 's úgy vélekedém, hogy Mayral nem más mint Pimentel és tiszt Marquisitó ezredében. Ő nem vala eléggé kevély, 's gyakran félelmét mutatta, hogy én rajta csak tréfát üzni, 's életén 's a' nápolyi kötéltánczos társaságon csak mulatni tudom magamat.

Mintegy négy hónapokkal ez előtt, midőn éppen színházba akartunk menni, férjem azon hirt kapja, hogy hajói közöl egy, közel a' royani viz-torkolatnál megfeneklett. Ő, ki hozzám egész nap alatt alig szólott tiz szót, erre az izenetre mondá: reggel magamnak kell oda mennem! A' színházban Mayrallal jelek által értekeztem, 's meglátván férjem a' páholyban, sietve egy levelet vitt nekem, melylyet házunk őriénél, kit hihetőleg részére hódította, hagyott. Majd megjelent Mayral örömtől sugárzó arcczal; ollyan gyenge voltam, hogy megirtam neki, ha lehet keressen meg holnap estve egy földszinti kertre nyilló szobában.

Férjem délben elment levezni a' folyón. A' leggyönyörűbb idő járt; éppen a' legmelegebb hónapok valának. Estve azt mondtam, férjem kertre nyilló földszinti szobájában fo-

gok hálni, mert a' hőségtől ott tán nem szenvedek annyit. Éjjel után egy órákor, midőn az ablakot kinyitva Mayralra várakoztam, hirtelen a' házájában lármát vettem észre; férjem haza jött. Royannál találkozott hajójával, melly csöndesen evezett a' Girondén Bordeaux felé.

Don Gutier szerencsére nem vette észre a' rettenetes szorongást, miben valék, dicsérte jó gondolatom, hogy hűs szobában akarok hálni... lefeküdt mellém.

Gondoljon ön rettenetes helyzetemre; holdtölte lévén a' hold legpompásabban sütött egész reggelig. Alig telt el egy óra, nyilván láttam mint közeledik Mayral az ablakhoz. Férjem visszatérével elfeledtem hálószobánkhoz érő másik szoba ablakait bezárni; azok nyitva maradtak, valamint a' szomszéd ajtók is.

Hasztalan igyekeztem főjelek által, mi csak egyedül maradt teendőmül ezen rettenetes helyzetben, Mayrallal megértetni, hogy egy szerencsétlen esemény tervünket elsietteté. Hallám mint lépett szobámba; és rögtön megállott ágyam mellett. Gondolja ön ijedtségemet; világos volt, mint nappal. Szerencsére Mayral mit sem szolt, midőn közelebb jöve.

Oldalam mellett fekvő férjemre mutatók; ő ekkor dühösen vont ki egy tört. Borzadálylyal keltem föl félig — ő fülembé sugta: ez szerelmesed, látom alkalmatlan időben jövek; vagy magadnak tréfát akarál szerezni szegyént üzve a' szegény lovassal! de a' szép urnak egy rossz óranegyedet kell itt kiállani."

„Férjem“ viszonzám olly lassan, de olly erősen mint csak lehetett 's kezét megfogám.

„Férjed, kit ma délben a' gőzönyön látam Royan felé evezni? Nem ollyan ostoba egy nápolyi lovas, hogy az illyen mesének higgyen. Kelj föl és jöjj velem a' tulsó szobába — neked jöni kell! különben fölserkentem a' kedves urat — és ekkor talán megmondja nevét. Én erősebben, könnyebben, jobban fegyverkeztem 's bár millyen szegény ördög vagyok is, megakarom neki mutatni, hogy nem jó velem tréfát üzni. Én szerelmesed akarok lenni a' sátánra mondom! 's neki a' bolond szerepét kell játszani. E' pillanatban férjem felserkent.

„Ki beszél szerelmesről?“ kiáltá félálmosan. Mayral, ki mellettem állott engem fogva tartva 's fülembé sugdosódva, a' váratlan ki-

áltásra lenyomta magát. Férjem nyakát átöleltem, mintha csak szavaira serkentem volna fel — és úgy feleltem, hogy Mayral vegye észre hogy csakugyan férjem, ki mellettem fekszik. Don Gutien azon gondolattal, hogy álmódott, ismét lefeküdt. Mayral meztelen töre még mind villoga a' hold sugáránál, melly most éppen teljesen esett ágyamra. Mindent megígérék mit kívánt — 's ez nem vala kevesebb mint őt a' szomszéd szobába kísérni. „Az férjed — 's legyen! de azért én nem akarok itt bolond szerepet játszani,“ mondá kitorve. — Egy óra mulva elhagyott.

„Gondolja ön jól meg uram, ha önnek megvallom, hogy bár Mayral botor magaviselete által szinte egész jellemét föltárta, szerelmem még is iránta kicsinyedett-e?

Férjem soha sem ment társaságba; szűn nélkül mellettem volt. Következőleg semmi sem vala nehezebb, mint egy másodszori találkozás Mayrallal, mit neki megígértem kivinni.

Ő szemrehányással telt leveleket irt; színházban reám nem is látszott ügyelni; szerencsétlen szenvedélyem most már semmi korlátot nem ismert.

„Használd a' pillanatot, ha férjem meglátod a' börzére menni,“ irám neki, „elfoglak akkor rejteni. Ha a' kedvező eset csak egy pillanatot is enged, hozzád megyek; 's ha férjem még holnap is elmegy a' börzére, ugyanálad még tovább maradok. Ha lehetlen mindkettő, legalább még is látni fogod jóakaratom jelet, 's átfogod látni, hogy gyanud helytelen. Gondold meg mire teszem ki magamat.“

Ez hivatkozás volt szünteleni félelmére, hogy nekem más szeretőm is van, kinek karjaiban a' szegény nápolyi lovassal tréfálkozhatom, mert társai közül egy isten tudja miféle regével csábitotta el.

Nyolcz nap mulva férjem megkereste ismét a' börzét — és Mayral nem sokára, fényes nappal, a' kőfalon keresztül hozzám hémászott. Látja ön, mennyire merész valék. Nem valánk három perczig együtt, férjem ismét haza jött, Mayral öltöző szobámba ugrott; Don Gutier nem maradt sokáig, valami elfeledt fontos papirt vitt magával; de szerencsétlenségre nála valami arany-öszeveg lévén, hogy az alkalmatlanságára ne legyen, pénztárába kellett vinni, következőleg szobámba jött, bezárta azt szekrényembe, mellynek kulcsát, valamint öltöző szobámét is, mert igen bizalmat-

lan vala, magához tevė. Gondolja el ın nyomorúságot. Mayral dühögött; csak a' bezárt ajtın keresztül beszélhettem vele.

Férjem haza jött. Ebéd után kényszerite, hogy vele mennek darab ideig a' sétányra, azután pedig a' színházba. Későre szobánkat elhagytuk. A' ház minden ajtói bezárattak gondosan, és férjem a' kulcsokat magához eltette. Nagy és váratlan esemény adta elő magát, hogy Mayralt, Don Gutier első álmát használva, hálószobámból kiszabadítám, hol ő már türelmetlensége miatt magán kívül volt. Felnyitottam neki egy ajtót, melly egy kis folyosón keresztül földszinre vezetett, de ez még nem viheté őt a' kertbe le, mert itt több gyapju-csomagok valának, őrizve a' segédektől. Még a' következő napot is Mayralknak földszint kelle eltölteni! Itéljen ın helyzetemről 's szenvedésemről. Minden pillanatban gondolám már, hogy törrel rohan 's férjem meggyilkolásával szabadítja ki magát hálójából, mert ő mindenre kész vala. A' leglassubb zörejre remegtem.

Hogy szerencsétlenségem nagyobb legyen férjem azon nap nem ment a' bőrzére. Végre a' nélkül, hogy Mayrallal csak egy szót is szóljak, szerencsésen sikerült, minden segédekét különböző színek alatt eltávolítani, 's neki alkalmat szerezni a' kertbe menetelre. Lemenése közben töre markolatával a' terem nagy tükkrét szét törte. Magán kívül volt a' dühőség miatt.

Ezen tul, Sennor, ın engem úgy meg fog vetni, mint utálok ın enmagamat. E' pillanattól fogva nyilván látám, hogy Mayral nem szeret, ő gondolá, hogy vele csak tréfát 's gúnyt üztem. Férjem még mindég nyájason szeretett: többször megcsókolt 's karjába vett. Mayral inkább mutatott kevélységet mint szerelmet, azért egy levelemre sem felelt, 's a' színházban egy pillantásra sem méltatott.

Ezen alacsony tények sorolásában, hiszem ın már rég elfáradt; de hallja a' legundorítottabbakat.

Nyólcz napra jelenté a' lovastársaság elutazását. Az utolsó hétfőn, szent Auguszt napján hagytam el titkon, — örülten szerelmes lévén azon férfiba, ki három hét olta, nálami kalandos elrejtésétől fogva sem egy pillantással sem levelemre válasszal nem méltatott, — a' legjobb férj házat 's ezen fölül még meglopám hálátlanul, ın, ki neki nászajándékba mit sem vittem, csak hűtlen szivet. Magamhoz vettem

tőle kapott ékeim 's pénztárából több 500. frankos csomót raboltam el, gondolván, Mayral gyanussá leend, ha Bordeauxban adja el a' drágaköveket."

Története ezen helyénél Donna Leonora arcát égő pir futotta el. Lieven sápadtan és kétségbe-esve hallgatá. Minden szava meghatá szívet 's kettőztette szerelmét.

Magán kívül ragadá meg Leonora kezét — 's ezt nem vonta vissza. „Mi közönyösség,“ szólt Lieven magában, „én kezében gyönyörködöm, mi alatt Leonora szerelmét kitarva azt egy másnak vallja! Csak tisztelet vagy feledékenységből hagyja ide kezét; ın, ő ın közőmbös ember vagyok.“

„Az utolsó hétfőn, uram“ folytatá továbbá Leonora, „most éppen negyed napja, reggeli két órakor elszökém, mintán szemtelenül férjemet és a' kapust valami ital által mély álmomba szenderítettem, és sieték azon ház ajtaján kopogtatni, mellyből sikerült nekem, midőn éppen ın ott jött el, kiszökni. Az Mayral laka volt. „Hiszed-e most, hogy szeretlek?“ szólék hozzá bemenve. Ittas voltam a' szerellem 's üdv miatt. Ő úgy látszott inkább bámul mint szerelmem által meglenne lepetve.

Midőn a' következő reggel ékeim 's aranyom meglátta, elhatározá elhagyni a' társaságot 's velem Spanyolhonba szökni. De fájdalom most vevém észre hazám némelly szokásaivali tudatlanságából, hogy ő nem lehet spanyol. Magamnak kell vala megmondanom, hogy sorsom csak egy mindennapi lovasra bizám. De mit tesz az, ha ő engem szeret! Érzem, hogy egészen 's elválhatlanul ura életemnek. Neki szolgálója, hú neje leendek; ő mesterségét tovább folytathatja. Én még ifju vagyok 's ha kell némelly mesterségeket még tőle megtanulok. Ha vén korunkban szükségre jutunk, ám legyen! húsz év mulva tán meghalok... de oldala mellett, 's nem leendek szánakozásra méltó — mert boldogul éltem!... Mi tévelygés! mi esztelen fonáság!“ kiáltott föl kitérve Leonora.

„Maglehet bocsátni“ viszonzá Lieven, mivel önnek férje mellett, ki semmi társalkodást nem akart megengedni, az unalom miatt szinte megkellett volna halni — és ez ınt előttem sokban fölmenti. Őn alig tizenkilenc éves — és ő ötvenkilenc. Sok nők tiszteltetnek még azért hazámban 's nem furdalja őket az ıntudat, bárba némi hibákat el is követtek. E' vé-

dő magyarázat úgy látszott, hogy valamennyire könnyíté Leonora megtört szívét.

„Három napig éltem“ folytatá „Mayrallal. Tegnap estve elhagyott, hogy színházba menjen; 's nekem azt mondá, „meglehet a' rendőrség utánunk leskelődik, ezért ékeid 's aranyod egy barátomhoz viszem biztosítás végett.“ Reggel egy órakor, midőn a' rendes órán túl várakoztam reá — és szinte elcsüggedtem, hát ha valami baja esett, visszatért, megcsókolt 's ismét elhagyott. Szerencsére, kétszer ismételt parancsa ellen is, 's bár az éji gyertyát elfutta, egyet égni hagytam. Már jó darab ideig aludtam — midőn mellettem egy férfi jött bé lábuj-hegyen. Mindjárt rá ismertem, hogy nem Mayral.

Tört ragadtam; a' nyomorult remegve esett lábaimhoz könyörületért esdeni: mert ágyamból felszökvén szándékom vala keresztül ütni.

„A' nyaktiló önre készen áll ha meggyilkol“ kiálta.

Beszéde merevülté tön. Bátorságom még sem vesztve el, megmondám neki, hogy Bordeauxban hatalmas barátaim vannak, 's hogy a' főügyvéd elfogattja, ha meg nem vall mindent igazán. Végre felelt: „nem vagyok az, ki az ön aranyját 's ékeit ellopta! Mayral most utazott el Bordeauxból; ő Párisba megyen az öszveszedett zsákmánnyal. Igazgatónk nevével van, kinek lemondásaért 25 szép lajos-aranyat fizetett. Nekem adott két lajos-aranyat, vegye vissza, ha nem elég nagylelkű nekem ajándékozni — 's ezt azért adá, hogy önt mindig lehet itt feltartóztassam 's kieszközöljem, hogy harmincz órával előbb járjon.

„Mayral spanyol?“ kérdezém.

„Ő, spanyol! ő szent Domingoból való, honnan elszökött, miután urát kirabolván megölte.

„Miért jött ő még ma éjszaka hozzám? Felelj!“ folytatám tovább, különben nagybátyám gályákra fog küldeni!

„Midőn felvállalám önt őrizni, Mayral azt is megsugta, hogy szép nővel leend ügyem. Nincs semmi könnyebb, tévé hozzá, mint mellette helyem elfoglalni. Most a' tréfára! Ő engem egyszer ki akart játszani, most rajtam a' sor. Ezen föltét alatt megegyezém; de még nem biztam egészen, tehát ő ide a' házhoz hozatta posta-kocsiját 's fejtött velem, hogy önt szemeim előtt csókolja meg. Engem az ágy

mellé bujtatott.“ Könyhullámok szakíták félbe Leonora hangját. „Az ifju lovas,“ folytatá Leonora tovább, „rettegve nekem Mayral felől legigazabb 's legszivszaggatóbb felvilágosításokat adta. Szinte kétségbe estem. Ő nekem szerelem-italt adott gondolám, mert most sem gyűlölhetem. Magam tudom micsoda gyalázatot követett el velem, őt még sem vethetem meg, 's mindég érzem, hogy őt mennyire imádom!“ Itt elhallgatott Donna Leonora és mély gondolatokba bocsátkozék.

„Ritka tévelygés!“ gondoló Lieven. „Egy illy értelmes, ifjú nő büvöléseket hiszen!“ „Szóval“ folytatá tovább Donna Leonora, „midőn engem azon ifjú ember gondolkodni látott, lassanként félelme megszűnt. Ő hirtelen elhagyván rövid idő mulva egyik társával visszatért. Most komolyan kelle magam oltalmazni: mert életem forgott fen. Elrabolták még csekély ékeim 's pénzes erszényem. Végre az ajtóhoz juthattam, 's ön nélkül Sennor, meg lehet még az utcán is üldöztek volna.

Mennél inkább vette észre Lieven, hogy Donna Leonora tévelygős szerelme még mind Mayralon függ, annál nagyobb lett szenvedélye. Szüntelen sirt, csókolta kezeit, és midőn néhány nap mulva homályosan saját szerelmére czélt, Leonora így szólott hozzá: „Gondolja meg ön egyetlen drága barátom, hogy ha sükerülne nekem Mayralnak azt bebizonyítani, hogy én soha sem is gondolkodtam őt kigúnyolni, vajjon szeretni fogna-e?“

„Kevés pénzem van“ felele Lieven, „és az unalom kártyássá tön, mégis azon bankár, kihez atyám ajánlott, nem tagad meg tőlem talán tizenöt vagy húsz lajos-aranyat. Örömet megteszek mindent, még alacsonyságot is, azon pénzzel ön Párisba utazhatik. Leonora Lieven nyakába borult. „Nagy isten! miért nem szerethetem én önt! Oh! miként bocsáthatja ön meg nekem veszélyes tévelygésemet?“

„Ugy ha önt legnagyobb üdvömrre nőül veendem, és életem önnel élem át mint legboldogabb ember.

„De ha Mayrallal találkoznam, előre érzem, örült alacsonyságom annyira menne, hogy önt jóttevőmet elhagynám 's neki lábához borulnék.“

Lieven arczát haragpir futotta el. „Csak egy gyógyszer van számomra — 's ez . . . . magam meggyilkolni!“ szólott Leonorához 's

csókjaival fődözte. — „Ah ne öld meg magad, egyetlen barátom!“ könyörgött a' nő.

Lievent többet nem látták. Leonora az orsolya-szüzek kolostorában fátvolt öltött fejére.

— rh — z —

A' pártok Angliában.

Angliában már a' főosztálybeli gyermekeknek olly sok finom és vastag hizelgés mondatik, mint egy országban sem egyébütt. Már akkor, midőn még szoptatódajka ölében vannak, lefestik őket 's gyermekes physiognomiáikban alig képződtek ki határozott megismerhető vonalmak, mellyek némi tartósságot ígérnek az életre: aczélmetszők és könyömök késsen állnak, e' drága vonalakat érczben és köbben megörökíteni, 's azokat, kivált ha bájos gyermekei valamelly szép anyának, vagy tán elsőszülött fiak, száz meg száz példányokban a' család számos baráti között szétosztani.

Ott látni pompás rézmetszethen N. vagy M. marquisonő egy pár gyönyörű „bubáját“ finom pongyola reggeli öltönyben párnákon heverni 's egymással enyelgve játszadozni. Amott mutatja magát a' kis „* * gróf urfi, a' Mackenzie vagy Macgregor clan jövőbeli főnöke, több kastélyok és jószágok majdoni birtokosa, roppant vagyonok és címek remélhető örököse, de jelenleg még egy parányi, csintalan, gyönyörű hat éves gyerkőcz, miként felföldi öltözékében, ingó tollakkal 's gyémánt rezgetyüvel süvegén, a' cláni tarka köpenyben, ott ül az ő kicsi, bolyhos, bátor skót pony-ján, mig egy őszibe vegyült, 's meggörbedt hátú, tisztos agg felföldi, levett kalappal vezeti az állatkát és simogatja azt; 's alatta áll diszes czifrázatokban illy aláírás: „The Right Honourable William.... Carl of... a' gyermek nevei és címei körülményesen kiírva.

Némellyek imádják e' parányi, nemesség és czimbeli dicsfény koszoruzta gyermeket, mások pedig gúnyolják 's tréfák és torzképek tárgyává teszik. Sőt nem sok ideje ezen czim alatt: „Children of the Nobility (a' nemesrend gyermekei) egy pompás munka jelent meg aczélmetszettekkel, mellynek mindenikén az ősi nemes családoknak egy vagy két drága sarjadéka rendkívül kedvesen volt lerajzolva, — the honourable miss.... ölebecskéjével játszva, lady Louise.... virágok-

kal ékítve magát, a' kellemteljes rózsaszaru lady Maria..... irástanulással foglalkozva 'sat. Mindez czimerekkel és más heraldikai jelképekkel pompáson felpiperézve. Szóval, az egész olly ingerlő szép volt, hogy ama közönséges ajánlatnak, mellyet illyszerű könyvekre nézve tesznek az angol bírálók: This book ought to be found on every drawing-rooms table (e' könyvnek minden társalgási terem asztalán helye van), teljes becsületet szerzett. A' képek mellett folyvást rövid magyarázatok 's historiai jegyzetek voltak a' gyermek és családja felől, mellynek sarja volt, nyomtatva.

Illy színű dolgok nagy kedvességben vannak Angliában; ámde rögtön követi is azokat, mint árnyék a' világosságot, az ellenzék, a' guny, a' torzkép. Alig terjedt vala el ama könyv a' teremekben és boudoir-okban, 's alig tekinté meg azt néhány elmés fő Conaghi és más londoni híres képárosoknál, 's azonnal kijött egy illy czimű könyv: Children of the Nobility“ (rim a' nobility-re ezen szóból képezve „mob“, melly pórnépet jelent).

E' könyv egészen ugyanazon rétbén 's alakban jelent meg, mint a' mellynek rossz geniusát képviselé. Mindenik képen „pórnépcsomókat“ lehet szemlélni olly csoportokban egyesülve, millyeneket London utczáin vagy az inség földalatti barlangjaiban eléggé gyakran láthatni, — leánykák félig meztelen, sovány, elszigorodott alakban 's bimbókorukban már elfonnyadt virágokhoz hasonlók, — a' fiuk szintolly rongyosak, a' mellett arcátlan vakmerők, bármí vásottságra 's vétkekre képesek. Alul a' legpóriásb nevek és címek a' legszebb francia irásban, millyenek: „Balga lányaszony 's az ő kiskoru nővére.“ Mig a' bájos leánykák a' „nobility könyvben“ anyuskájok csillogó ékköveivel játszanak, az a' két lányka a' mobility-könyvben útfélen talált rongyok felett czivódik 's egyik a' másnak tépi a' haját. — „Butaházi György ur, 's Bünhelyi Anna és Sára kisasszonyok.“ Mig ellenképek a' nemesrendben a' legédesb álomisten karjai között nyugosznak, vagy hintálják és czirógatják egymást: ezek az „éhesrendből“ való urfiak és kisasszonyok egy szegény olasz fucskát állnak körül, ki egy szurdok-utczában muzsikál, olly szegény és nyomorult mint amazok, mindazáltal itt Signor Tarmizetti név alatt működik.

Egy más képen láthatni egy pár „right honourable“ — akarám mondani „right vulgar“ kéményseprőinast az ökölvívás nemes mesterségével foglalkodva. Omlik az eső az egek minden csatornáiból; de az ellent nem állván, sok piszkos, semmiházy-származású gyermekek, senki-fiak és leányok állnak ott didegve nézőkül; mintha a' viznek még nem volna elég bőviben, csepeg reájok az eső egy úri kocsinak is esernyőjéről, ki egy vastag köpenybe burkoltan, egy a' háttérben álló kocsi-bakján kényelmesen ül. 'sat.

Egy példa ez arra, milly mélyen gyökeredik az angol nemzetnél az ellenzéki szellem; az ellenzék minden ellen, mi kitűnik 's magát megkezdi különböztetni; e' nem mel követése minden kimondott igennek, — ez az örökös pro és contra.

Akárhová pillantsunk, mindenütt szemünkbe ötlük ez az ellentmondás és meghasonlás lelke; e' magasztalás és dicsőítés egyfelől, 's a' kisebbités és ócsárlás másfelől; e' külön-szerű sajátsága az angol lélek-kristálynak, melly minden belévetett fénysugarakat kettőzve tükröztet vissza, egy igézőszép 's egy furcsa és torzitott képben.

Alig kezdett valami figyelemre méltó valahol feltűnni, 's alig magasztaltatott az egyik részen egész a' fellegekig, mindjárt keletkezik a' vágy más részen a' dicsérő tulzások megczáfolására, 's megboszulja magát az igazság guny és torzképek által. 'S minél magasabb pólczra állítatott valami, annál hamarabb érik az ellenzék nyilai, 's annál mélyebben huzzák alá a' porba. Az angol királynő, kihez mint valamely naphoz, úgy néznek fel némellyek; az nőkmínister, ki leghatalmasb levén, gyűlölségnek is leginkább ki van téve; a' legfőbb országos és egyházi előljárók, egy Wellington herczeg, egy Canterbury érsek, egy lordcancellar, 's mások, kiknek házoknál olly jól van dolguk, kéntelenek ott künn eltűnni, hogy a' satyra kinpadjára huzatnak. A' királyné különösen semmit sem tehet, — ő Wellington herczegét Walmer-Castleben, vagy Buccleugh herczegét Dalkeith-ben, vagy Lajos Filepet Eu-ben nem látogathatja meg, — nem jöhet ábrándos kedve a' skót öltönyökhöz, — nem mulathatja magát a' felföldön, — férje, Albert herczeghez egy nyájas ígét sem szólhat, általában egyet

sem mocczanhat a' nélkül, hogy egy 'furcsa torzképen megjelenni számot ne tartson, melly sem a' királyi felséget, sem a' női gyöngéd-séget, sem az anyai érzelmeket, sem bármi más tekintetet legkisebb figyelemre nem méltat. Az én hazámban — mond a' német utazó — még csak azt is aligha rosz néven nem vénék, ha néhányat a' Londonban minden ut-czaszegleteken látható torzképek között itt ismét lerajzolni kedvem jőne. Ám a' porosz-honi rendőrség Berlinben már több illyeseket tiltott meg, mellyeken az angliai, Londonban éppen olly jó izüen nevet mint akármelly becsületes ember. Hány képekben üztek már tréfát a' piczin ártatlan „királyi gyermekskékből!“ Melly roppant hódolatokkal és hizelgésekkel is tetézték már más felől ez apró lényeket, kik édes anyjok dicsérő vagy feddő szavát is még alig érthetik. Valamennyi jót 's rosszat e' gyermekekről már is elmondtak, rajzoltak és festettek, abból alkalmasint lenne egy jókora könyvtár.

„A' szeretők örömet kötődnek egymással“ — mondják az angolok ama' szokásuk mentségül. A' szenvedő rész csakugyan minden esetre a' királynő. Mert ha neki és udvarának is egyszer kedve szeszzenne, gúnyképeket készíttetni a' népre, netalán egy udvari képiró által, minő zivatar emelkednék ellene! John Bull egyedül magának tartotta fen a' jogot, maga tulajdon énjét mint szinte hova hatalmasaiét nevetségessé tehetni.

Mihelyt Sir Robert egy pár barátságos szót váltott Wellington herczeggel, mellyből valamit fülhegygel meghall a' közönség, rögtön illy vázlatot készít H. B. a' jelenkor leghíresb torzképirója:

Sir Robert mint hú juhász, a' pásztori bottal kezében, 's könnyű öltönytől körül repkedve, ül a' gyepágyon egy függő szirt alatt. „Soha sem hagyom el az én szerelme-t,“ így szól ő kitárt karokkal, Wellington herczeghez, a' ki sovány és elaggott voltában, szemérmesen lesütött szemekkel gyöngéd nymphaként áll előtte, csupán itt ott egy kevés sással befödve. John Bull, ki Cyclops alakban, egymással beszédök után hallgatózva, egy szirtmeredeken meghajolt, azon erőködik éppen hogy egy szörnyű nagy sziklát hengerítsen az együtt édelgők nyakára. (Foly. köv.)